

حسین حقیقت

نام درس:

راست قامتان

موضوع:

قرآن

هدف کلی:

دانش آموزان در این درس با برخی از معارف دینی و برخی از ویژگی‌های سوره محمد آشنا می‌شوند.

اهداف جزئی:

دانش آموزان در این درس با موارد زیر آشنا می‌شوند:

۱. چگونگی یاری دین؛

۲. چگونگی یاری خداوند؛

۳. اطلاعاتی در باره سوره محمد.

هدف رفتاری:

از دانش آموزان انتظار می‌رود در پایان درس اطلاعاتی در باره سوره محمد بیان نمایند و در زندگی دین خدا را یاری نمایند.

روش‌های مناسب تدریس:

توضیحی - فعال (جدول، پرسش و پاسخ، شعر، حکایت)

وسایله‌های آموزشی:

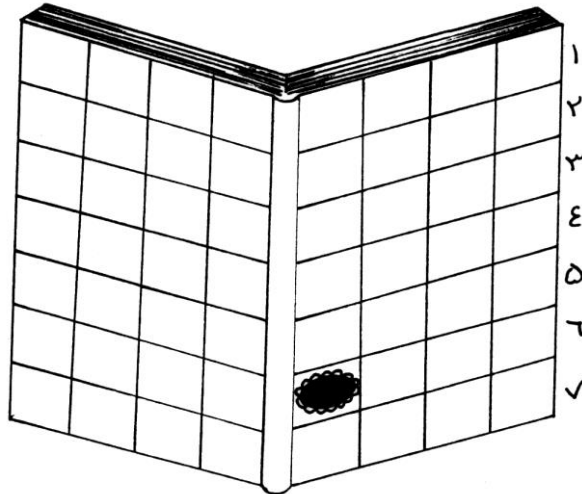
تخته و گچ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

راست قامتان

به نام خدایی که جهان را آفرید و هستی را نشان و راهنمای به سوی خود قرار داد. حمد و سپاس مخصوص اوست که هر گاه او را خواندم، جوابم داد. هر گاه درخواست کردم، عطايم کرد، هر چند به درخواست‌های کوچک و ناچیز بسنده کردم!

با سلام به شما دانش‌آموزان گرامی! آیا شما با تصویری که روی تخته می‌کشم، آشنایی دارید؟

بلی، تصویر کتاب است، اما کتاب بسیار مقدسی که راهنمای ما به سوی خداوند است. احسنت، کلام خداوند کتاب قرآن کریم.

با نام سوره‌ها چه مقدار آشنایی دارید؟ چند سؤال می‌پرسم. سپس پاسخ شما را در قسمت راست این جدول می‌نویسم.

۱. کدام سوره به نام پیامبری است که در دل ماهی قرار گرفت؟ یونس
۲. کدام سوره به نام خداوند آمرزنده گناهان می‌باشد؟ غافر
۳. کدام سوره بزرگ‌ترین سوره قرآن است؟ بقره
۴. کدام سوره به نام مشورت کردن می‌باشد؟ شوری
۵. کدام سوره به نام یکی از ارکان نماز است؟ سجده

۶. کدام سوره به نام شب می باشد؟

لیل

۷. کدام سوره به نام زنان است؟

نساء

در این جدول قرآنی پیامی نهفته است که شما باید حدس بزنید که آن پیام چیست؟
یک راهنمایی می کنم، اگر به این صورت حرکت کنید، پیام به دست می آید. احسنت! «یاری دین»
را می توان از این جدول به دست آورد.
به آیه ای که روی تخته می نویسم، توجه کنید: «یا ایها الذین آمنوا ان تنصروا الله ینصرکم و ثبت اقدامکم.»

چه کسی ترجمه می کند؟

احسنت، ای کسانی که ایمان آورده اید! اگر خدا را یاری کنید، شما را یاری می کند و گم‌هایتان را استوار می سازد.

چگونه می توان خدا را یاری کرد؟ بلی، با یاری کردن آیین و شریعت و تعلیمات خدا و پیامبر و همراهی با او در جنگ و جهاد.

در سوره حشر، آیه ۸، یاری خدا در کنار یاری پیامبرش قرار گرفته است: «...وینصرون الله و رسوله اولئک هم الصادقون»
با این که قدرت خداوند بی پایان و قدرت مخلوقات در برابر او بسیار ناچیز است، ولی باز تعبیر به یاری کردن خداوند می کند تا اهمیت مسأله جهاد و دفاع از آیین حق را روشن سازد. تعبیری از این با عظمت تر برای این موضوع پیدا نمی شود.^۱

آیا کسی می داند آیه ای که روی تخته نوشته ام مربوط به کدام سوره است؟

در این قسمت مسابقه ای با چهار نفر شرکت کننده داریم. به هر کدام از این افراد کارتی^۲ می دهیم که یک طرف آن متنی آمده است که راهنمای شما برای آشنایی با این سوره است. پس خوب گوش کنید تا هر چه سریع تر جواب دهید.

۱. این سوره در مدینه نازل شده است و ۳۸ آیه دارد.

۲. به فرموده پیامبر: «هر کس این سوره را تلاوت کند، خداوند او را از نهرهای بهشت سیراب سازد»

۳. امام صادق علیه السلام فرمود: «هر کس بخواهد حال ما و دشمنان ما را بنگرد این سوره را بخواند که آیه ای در باره ما و آیه ای در باره آنها است.»^۳

۴. چهل و هفتمین سوره قرآن است که در جزء ۲۶ قرار دارد و هم نام پیامبر می باشد.

۱- ناصر مکارم شیرازی، تفسیر نمونه، ج ۲۱، ص ۴۲۱.

۲- مربی کارتی را که یک طرف آن متن و طرف دیگر را که این حروف (ا - ت - ق - ل) بر روی آن نوشته شده است را در اختیار دانش آموزان قرار می دهد.

۳- الفضل بن الحسن الطبرسی، مجمع البیان، داراحیاء التراث العربی، بیروت، ج ۹، ص ۹۵.

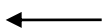
احسنت، نام این سوره «محمد» است. اما نام دیگری برای این سوره است که شما با توجه به حروف پشت کارت‌ها، باید آن نام را حدس بزنید.

از این دو ستان می‌خواهم که جا به جا شوند تا نام دیگر این سوره به دست آید. بلی، «قتال» یا جنگ و جهاد که نام دیگر این سوره می‌باشد.

در دومین آیه این سوره، چون نام پیامبر آمده است، نام آن را «محمد» گذاشته‌اند. همچنین به جهت آن که این سوره در بحبوحه جنگ احد، یا کمی بعد از آن نازل شده است، قتال نامیده‌اند.

تا این جا با بعضی از خصوصیت‌های این سوره آشنا شدید. حالا برای آشنایی با محتوای این سوره، قسمت دوم جدول را تکمیل می‌کنم تا در پایان کلمه‌هایی را از آن استخراج کنید.

۴	۳	۲	۱	ی	و	ن	س
۸	۷	۶	۵	غ	ا	ف	ر
۱۲	۱۱	۱۰	۹	ب	ق	ر	ه
۱۶	۱۵	۱۴	۱۳	ش	و	ر	ی
۲۰	۱۹	۱۸	۱۷	س	ج	د	ه
۲۴	۲۳	۲۲	۲۱	ل	ی	ل	ل
۲۸	۲۷	۲۶	۲۵	ن	س	ا	س
				۶			

۱. به خوشبختی چه می‌گویند؟ سعادت (۷، ۶، ۹، ۲۵ و ۲۷)
۲. در کدام شهر پیامبر به دنیا آمد؟ مکه (۱، ۲ و ۱۱)
۳. در عربی حروفی که اگر «ال» بر سر آنها بیاید «ل» خوانده می‌شود، چه می‌گویند؟ قمری (۳، ۲۴، ۲۰ و ۱۹)
۴. نام کسانی که با پیامبر از مکه به مدینه رفتند، چه بود؟ مهاجر (۱۵، ۱۲، ۱۴، ۴ و ۲۳)
۵. به آنچه که مانند بلور و شیشه باشد و از پشت آن، اشیای دیگر دیده شود، چه می‌گویند؟ شفاف (۲۸، ۱۶، ۱۸ و ۱۷)
۶. علامت نفی در فارسی که در اول کلمه می‌آید، چیست؟ نا (۱۰)
۷. مقابل مرد چیست؟ زن (۲۱ و ۲۲)
۸. زمان بین غروب تا طلوع آفتاب را چه می‌گویند؟ شب (۵ و ۱۳)
۹. ورزش همگانی چه نام دارد؟ دو (۲۶ و ۸)

حالا نوبت به دست آوردن کلمه‌های داخل جدول است. به این راهنمایی دقت کنید. در این جدول هفت کلمه چهار حرفی وجود دارد که شما حرف اول (م) را بنویسید و ۷ تا ۷ تا بشمارید. هر گاه چهار حرف کامل شد آن کلمه را روی تخته می‌نویسم. پس از آن از اول جدول حرف بعدی «ک» در خانه (دوم) را می‌نویسم و شروع به شمارش می‌کنیم تا کلمه بعدی به دست آید. (به همین ترتیب حرف بعدی سوم، چهارم و... را می‌شماریم) پس همه کلمه‌ها را به دست آورید.

احسنت، کلمه‌های به دست آمده به ترتیب عبارتند از: «مؤمن، کافر، منافق، جهاد، شهید، عبرت، سازش»

چه کسی می‌تواند با این کلمه‌ها جمله‌ای بسازد؟

احسنت، جمله‌های بسیار قشنگی ساختید. من هم این جمله را پیشنهاد می‌کنم:

افراد مؤمن در زمان پیامبر اکرم با کافران جهاد کردند. بعضی شهید شدند و به ملاقات خداوند رفتند. در مقابل افراد منافق با کارشکنی از جنگ فرار کردند.

در این قسمت به حکایت یکی از شهدای جنگ اُحد گوش کنید.

خَيْمَه، پدر سعد خدمت پیامبر اکرم رسید و عرض کرد: «فرصت جنگ بدر از دستم رفت، زیرا مشتاق شهادت بودم. شدت اشتیاق من به شهادت به قدری بود که من و پسرم قرعه کشیدیم. قرعه به نام او افتاد و او به فیض شهادت رسید. دیشب او را در خواب دیدم که در بهترین حال در میان باغ‌های میوه و رودخانه‌های بهشت گردش می‌کند. او می‌گفت: «در بهشت به ما ملحق شو و در کنار ما باش. وعده‌های پروردگرم را در باره خود صادق یافتم.» سپس به پیامبر گفت: «به خدا سوگند ای پیامبر خدا! بسیار به پیوستن به او در بهشت مشتاقم. پیر شده‌ام و استخوانم فرسوده گردیده است. دوست دارم که به ملاقات پروردگرم بروم. از خدا بخواه که شهادت را نصیب کند.» رسول‌خدا برای او دعا کرد. او در اُحد شهید شد.^۱

سراندر نیاری به دام بلا
نکو نام باشی بر کردگار
دل از تیرگی‌ها بدین آب شوی

چو خواهی که یابی ز هر بد رها
بُوی در دو گیتی ز بد رستگار
به گفتار پیغمبرت راه جوی

۱- مری جمله‌های دانش‌آموزان را روی تخته می‌نویسد.

۲- حاج شیخ عباس قمی، *توتیای دیدگان*، ترجمه کحل البصر فی سیرة سیدالبشر، آفاق، ص ۲۵.